

simbòlic imprescindible que, amb llo-
rer i amb espines, en els darrers cent
anys ha sigut repetidament coronat»,
com diu Roca Ricart.

Laura VILARDELL DOMÈNECH
(Universitat de Vic)

Jacint VERDAGUER.
*Selected Poems of Jacint
Verdaguer: A Bilingual
Edition.*

Edició i traducció de Ronald
Puppo. Introducció de Ramon
Pinyol i Torrents. Chicago:
University of Chicago Press, 2007.
339 p.¹

Cal felicitar la University of
Chicago Press i el professor Puppo
per aquest magnífic volum de poesia
del sacerdot-poeta vigatà preferit
de Catalunya. El lector pot apreciar
l'amplitud i la varietat d'aquest escrip-
tor complex per mitjà de seleccions
dels seus dos poemes èpics, *L'Atlàntida*
i el *Canigó*, així com també a través
de seleccions d'una dotzena d'altres
llibres del prolífic Verdaguer.

La introducció de Ramon Pinyol
dóna una orientació sòlida sobre
l'escriptor i la seva obra. Pinyol
esbossa la complexa biografia de
Verdaguer, remarcant-ne la precoç
carrera estel·lar, durant la qual, essent

encara seminarista, Verdaguer fundà
«L'Esbart de Vic» —un grup basat
en el moviment de renaixença pro-
vençal— en un esforç per promoure la
seva homòloga catalana i que es dedi-
cava a lectures i discussions d'activitats
literàries de l'època. Tot centrant-se
en l'important paper de Verdaguer en
la recuperació de la cultura catalana
que s'estava produint a finals del segle
XIX, Pinyol destaca les dues principals
inspiracions de l'obra de Verdaguer:
la religió i la pàtria. La introducció
també descriu la caiguda en desgràcia
del poeta, quan la jerarquia eclesiàs-
tica l'exilià de Barcelona i fins i tot
emeté una ordre d'arrest; la reacció
de Verdaguer vers el que ell consi-
derava una persecució; la seva batalla
contínua amb els seus superiors i la
pobresa que se'n derivà. Pinyol també
ofereix al lector una visió dels triomfs
pòstums de Verdaguer: 300.000 per-
sones van recórrer els carrers en el seu
funeral, i l'obra de Verdaguer suscità
un homenatge per part de Franco fins
i tot mentre l'ús de la seva estimada
llengua catalana estava prohibit per
la dictadura.

Cada un dels fragments que s'hi
inclouen va precedit d'una introduc-
ció breu i precisa per part del traduc-
tor, on explica els temes, les tècniques
i, en certes ocasions, l'impacte de cada
obra. Puppo comença amb el poema
llarg de 1878, *L'Atlàntida*, la fusió
de l'antic relat de l'Atlàntida amb el
triomf del primer viatge de Colom.
Per a aquest poema èpic, Puppo fa ser-
vir la traducció del coetani irlandès de
Verdaguer, William Bonaparte-Wyse,

1. Ressenya apareguda a *Catalan
Review* (vol. XXI, 2007, p. 419-421) i que
s'ha traduït amb permís de l'autora.

que mantingué correspondència amb l'escriptor durant els anys 80 del segle XIX, però la mort del qual va deixar l'ambiciosa obra inacabada. Puppo ens ofereix una crònica de la popularitat d'aquesta obra a l'Europa occidental de l'època, i edita lleugerament els versos de Bonaparte al mateix temps que explica les opcions de versificació i mètrica; Puppo també menciona diverses versions i obres inspirades per aquesta peça, incloent-hi la cantata de Manuel de Falla. El capítol acaba amb el «Somni d'Isabel», una interpretació extremadament lírica de la decisió de la reina de donar suport a les exploracions de Colom.

Les traduccions de Puppo comencen amb fragments del poema èpic de 1886, *Canigó*, la versió del triomf de la cristiandat sobre els seus enemics, incloent-hi els sarraïns i les antigues fades pirinenques, un eco distant, probablement, del refús d'antigues creences basades en dones per part del rei Artur o sant Patrici. Puppo proporciona material preparatori; per exemple, els viatges a peu de Verdaguer pels Pirineus com a font d'inspiració, així com una visió general de la mètrica original i de la seva pròpia adaptació d'aquesta a l'anglès. Els dos fragments escollits aquí, el «Cant IV, La Maleïda» i el «Cant X, Guisla», posen en relleu els dos eixos de l'obra: descripcions de les muntanyes que tallen la respiració i els drames familiars heroics implicats en la conquesta o la recuperació dels reialmes perduts a mans dels usurpadors.

La resta del volum mostra una gran varietat de peces sota el títol «Shorter Narrative and Lyric Poems» [Narrativa breu i poemes lírics] que contenen algunes de les millors estrofes, incloent-hi el «Virolai», «by far the most popular of Verdaguer's songs» [amb diferència la més popular de les cançons de Verdaguer] (128). Aquí, com a tot arreu, Puppo identifica cada tipus d'estrofa i la mètrica emprada pel poeta, al mateix temps que explica la seva pròpia adaptació: «The English translation [of sections of the Montserrat Cycle] does not reflect the complexity of the Catalan metrics. Verdaguer's decasyllables are rendered here mainly in iambic tetrameter or pentameter, or in stanzaic blank verse». [La traducció anglesa [de fragments del Cicle Montserratí] no reflecteix la complexitat de la mètrica catalana. Els decasíl·labs de Verdaguer són traslladats aquí principalment en forma de tetràmetres o pentàmetres iàmbics, o en forma de vers blanc estròfic] (127). No tota l'obra de Verdaguer és religiosa o patriòtica: el seu interès per l'astronomia apareix en dues boniques peces: «La Via Làctea» i «La Lluna», i entre les seves darreres obres trobem la fascinant «Barcelonines». Verdaguer fou criticat per escriure massa obra no religiosa essent capellà, tal com ho havia estat la mexicana Sor Juana Inés de la Cruz dos segles abans, però en realitat la majoria de l'obra en ambdós casos reflecteix la fe d'aquests escriptors.

Tant Pinyol com Puppo han dut a terme una feina excel·lent portant aquest poeta a l'àmbit dels lectors no catalans. La introducció de Pinyol apunta exemples d'influència primerenca i sostinguda en el món hispànic, des de *El místic* de Santiago Rusiñol (1904) fins a *Nazarín* de Benito Pérez Galdós (1895), que al seu torn inspirà la pel·lícula epònima (1958) de Luis Buñuel. Ofereix documentació acurada de les traduccions i els estudis sobre l'obra de Verdaguer, incloent-hi una menció del que encara queda per publicar. Tal com succeí amb la seva coetània, Caterina Albert, Verdaguer fou admirat pels escriptors modernistes (no pels noucentistes) de principis del segle XX.

També cal elogiar Ronald Puppo per la seva adaptació del to i el registre en aquests poemes, i per les seves explicacions de certes eleccions. Puppo utilitza sovint paraules inusuals en anglès per expressar la qualitat èpica; per exemple «bird-throng» per «aucellada» i «skysome» per nombroses metàfores celestials. El llibre està complementat amb un bon nombre d'il·lustracions, abundància de notes explicatives i un índex. La seva publicació satisfà diverses necessitats: ara és possible situar Verdaguer al costat dels autors del poema llarg o cant d'altres cultures, com ara Pound, Walcott, Grahn i Neruda. Les traduccions són magistrals; capturen tant el contingut com la forma en versos bellament traslladats a l'anglès americà i permetran als erudits donar al català el seu lloc

entre les literatures de finals del segle XIX.

Kathleen McNERNEY
(Universitat de West Virginia)
(Trad. de Núria CAMPS CASALS,
Universitat de Vic)

Rosa CABRÉ; Josep M. DOMINGO.

Estudis sobre el positivisme a Catalunya.

Vic: Eumo Editorial (col·lecció Escolis, núm. 9), 2007. 507 p.

Aquest volum ve a pal·liar els escassos estudis existents sobre com es va desenvolupar el positivisme a Catalunya. Hom sap que la cultura del positivisme tingué una ampla difusió tant al seu país d'origen, França, com a Europa en general i que va impregnar tots els àmbits del saber.

Aquí es contribueix al millor coneixement de la història de la literatura catalana de la segona meitat del segle XIX car s'ha volgut analitzar com es difon el positivisme a les nostres terres: un llarg i molt ben documentat treball de Roser Campi («La provocació d'Ernest Renan: positivisme, anticlericalisme i nacionalisme: 1868-1914») no tan sols analitza els períodes de la recepció del filòsof i escriptor francès sinó que també estudia els límits que va trobar el positivisme a Catalunya i alguns dels problemes del catalanisme en el seu propòsit de crear